

9.4.2019

Ärende: Trafiksäkerhetsplan för Lelöksgränd

Bakgrund: Kommunstyrelsen har av tekniska nämnden begärt att få en trafiksäkerhetsplan för Lelöksgränd utarbetad för att användas tillsammans med detaljplaneändringen för området för att möjliggöra byggnationen av ett daghem.

Området:

Det berörda området är vägen Lelöksgränd (grön) inklusive angränsande markområden samt den anslutande Nybyggarvägen (blå).

På Lelöksgränd är i dagsläget 59 personer folkbokförda, och på Nybyggarvägen finns 26 personer. Totalt ger detta knappt 90 folkbokförda i området.

Det finns två obebyggda egnahemshustomter, och det finns planer på att förlänga Nybyggarvägen för att möjliggöra flera egnahemshustomter.

Området angränsar via GC-väg även till Smedjegränd samt Mejerigränd med ytterligare 57 respektive 22 folkbokförda, fordonstrafik till dessa sker dock via infart från Huvudväg 3 (Mariehamn-Långnäs), längre österut.

I korsningen Lelöksgränd/Nybyggarvägen finns idag en miljöstation placerad (gul).

9.4.2019

Norra delen av området angränsar idag mot en GC-väg följt av Huvudväg 3 med en hastighetsbegränsning om 90 samt 70 km/h.

Planering: Det pågår just nu en process innefattande en detaljplaneändring av den så kallade Lelökstomten (magenta) vilket skulle möjliggöra byggandet av ett daghem på tomten. Det planerade daghemmet skulle vara på 4 avdelningar för maximalt totalt 84 barn.

Generellt: Hastighet

Enligt Trafikverket i Sverige är risken för en fotgängare att dödas vid påkörning 10 % för alla åldrar, och 25 % för de över 60 år, om fordonets hastighet är 50 km/h. Sänker man hastigheten till 30 km/h är risken endast en femtedel, 2 % för alla åldrar, samt 5 % för de över 60 år.

En rekommendation är alltså att påkörningshastigheten mellan bil och fotgängare inte bör överskrida 30 km/h inom tätbebyggt område. (Trafikverket, 2012a)

I idealfallet signalerar trafikmiljön vilken hastighet som är lämplig. Dock har enbart skyltning inte alltid så stor effekt, utan fysiska åtgärder kan behövas för att nå önskvärd hastighet.

Buller

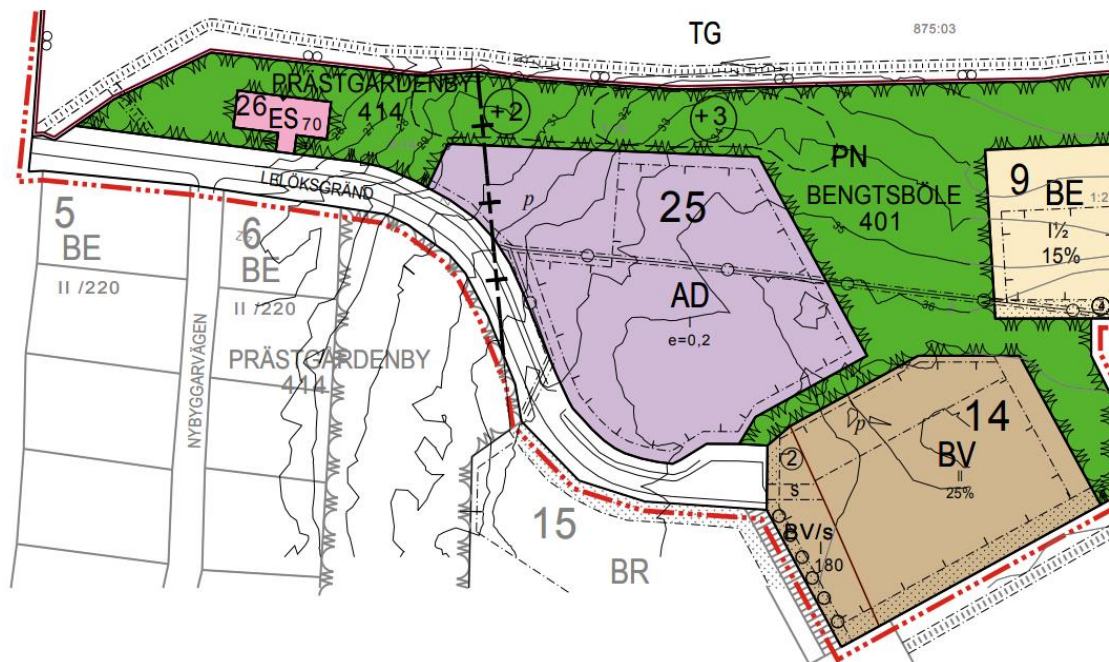
Enligt Infrastrukturpropositionen i Sverige (1996/97:53), och anknypande dokument från centrala myndigheter, bör i normalfallet följande nivåer underskridas:

Bostads fasad samt uteplats: 55 dBA

Bostadsuteplats: 70 dBA

Enligt Social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen (545/2015) skall ljudnivån dagtid (07-22) i bostadslägenheter och vistelseutrymmen (gäller såväl bostäder som barndagvårdsställen eller liknande) understiga 35 dBA. Bullermätningen skall utföras i vistelsezonen på ändamålsenligt höjd och plats och utföras med fönster, ytterdörrar och vädringsluckor stängda.

Planeändring:

9.4.2019

I den föreslagna detaljplaneändringen är inritat en separat GC-väg på norra sidan av Lelöksgränd längs hela sträckningen. Även ett nytt och avskilt område är inritat för en miljöstation.

Trafikmängd: Om ett daghem för upp till 84 barn skulle uppföras på tomten skulle uppskattningsvis 290 fordonspassager fler göras per dag (25 personal x 2 ggr/dag + 60 föräldrar x 4 ggr/dag, resterande personal och föräldrar uppskattas ta sig till dagiset till fots eller med cykel). I dagsläget görs cirka 120 fordonspassager per dag på Lelöksgränd förbi den berörda tomten, och cirka 80 fordonspassager per dag på Nybyggarvägen, vilken innebär cirka 200 passager i korsningen Lelöksgränd-Flakavägen. Trafiken i denna korsning kan med andra öka med uppskattningsvis 150 % om daghemmet byggs.

Bedömning: Det finns anledning att analysera några olika punkter gällande den föreslagna detaljplanen.

Buller:

Det finns två olika bullerkällor som måste tas hänsyn till:

Den första är det buller som orsakas de boende i området av den ökade trafikbelastningen på Lelöksgränd. I detta fall är det främst de två husen i direkt anslutning till Lelöksgränd som kommer drabbas. Detta buller avhjälpes lättast genom att ett bullerplank placeras längs Lelöksgränds södra sida av vägområdet, mot de angränsande tomterna.

Det andra bullret är det som daghemmet utsätts för från Huvudväg 3. Enligt detaljplanen är byggrutan för tomten placerad cirka 35 meter från Huvudväg 3:s vägbana. I illustrativa förslag har även endast de södra 2/3-delarna av tomten använts för byggnation då den norra delen av tomten korsas av kommunala VA-ledningar. Från Huvudväg 3:s vägbana till ”byggbar mark” är det drygt 60 meter. Avståndet i kombination med det naturliga trädbestånd som avskiljer Huvudväg 3 från det planerade daghemmet samt höjdskillnaden mellan vägen och tomten gör att bullernivåerna troligen kommer hålla sig inom lagstadgade krav utan extra insatser. Skulle situationen i efterhand konstateras vara sådan att krav ej uppfylls finns goda möjligheter att anlägga såväl bullervall som bullerplank för att skydda daghemmet. Nämnas bör även att Huvudväg 3 främst stundvis är tungt belastad: då jobbpendlare är på väg till/från Mariehamn, då godstransporter görs till/från Långnäs, samt trafik till/från Mariehamn från Föglöfärjan då den anlärt Svinö.

Hastighet:

I nuläget finns i kurvan på Lelöksgränd farthinder placerade som genom S-körning skall begränsa hastigheten, detta då sikten i kurvan är begränsad. Denna typ av farthinder har i detta fall knappt någon positiv verkan, men väl flera negativa. Detta då man med lätthet kan hålla hög hastighet genom dessa hinder utan påverkan vilket skapar trafikfarliga situationer, samtidigt som de försvårar för vägunderhåll och dessutom bildar en flaskhals vid mötande trafik. Med tanke på den ökning av trafikmängd som kommer att uppstå om ett daghem byggs, bör trafiksituationen tryggas genom fasta bumpers anpassade för en hastighet på 30 km/h, placerade på åtminstone ett, möjligen två ställen.

En första bumper placeras strax efter korsningen Lelöksvägen-Nybyggarvägen (på östra sidan) för att dämpa trafiken som kommer uppifrån området på väg ner mot Flakavägen samt för att dämpa trafiken på väg upp från Flakavägen innan de når fram till daghemmet.

En andra bumper kan vid behov placeras strax efter infarten till daghemmets parkering (i nordvästra hörnet) för att ytterligare dämpa hastigheten hos trafiken som kommer uppifrån flerbostadshuset innan de når fram till daghemmets utfart samt kurvan.

9.4.2019

Miljöstationen:

Dagens placering av miljöstationen är ej trygg ur trafiksäkerhetssynpunkt då besökare till stationen måste stå i vägområdet under tiden de lastar ur. I och med detaljplanen föreslås en yta placerad avskild från vägen på vilken en ny station skulle placeras. Trafik till och från denna station bör ledas via en egen avtagsväg, så att avlastning vid station sker väl avskilt från vägområdet.

Korsningen Flakavägen-Lelöksgränd:

Trafikmängden i denna korsning kan om daghemmet byggs öka med upp till 150 %. Denna korsning är dock i dagsläget en trafiksäker korsning, där Flakavägen från ena hållet ansluter direkt från korsningen Flakavägen-Huvudväg 3, och från andra hållet med en lång raksträcka med en hastighetsbegränsning om 50 km/h och god sikt. En så pass kraftig ökning av fordonstrafiken i denna korsning bör inte innebära några problem för trafiksäkerheten.

Mål: Målen för trafiksäkerhetsplanen för Lelöksgränd bör vara:

- Max 10 % av fordonstrafiken längs vägen får överskrida hastighetsbegränsningen
- Miljöstationen skall vara väl avskild från vägområdet med egen in- och utfart
- Fotgängare och cyklister skall kunna ta sig till daghemmet via separata GC-vägar utan att behöva dela väg med övrig fordonstrafik
- Buller hos grannfastigheter och på daghemmets fastighet skall vara inom lagkrav och övriga rekommendationer

I tjänsten

Petter Ekman
Teknisk chef